No. 99. **1842.**

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag **16 Augustus.**

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelet op art. 22 van het Reglement voor het Stedelijk Bestuur, naar aanleiding van hetwelk, op den 30sten September 1841, weder een derde deel van het Kiezers-Kollegie moet aftreden, alsmede dat er eene buitengewone vacature is ontstaan.

Gelet op art. 12 van hetzelve Reglement, houdende bepalingen omtrent de te observeren formaliteiten vóór de kiezing.

Brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, die vermeenen bevoegd te zijn het Stemregt uit te oefenen of de vereischten te bezitten, om tot Kiezers te kunnen worden benoemd, dat de Naamlijsten voor beiden, uit de Kohieren van 's Rijks Directe Belastingen opgemaakt, van den 16den tot den 25sten Augustus aanstaande, dagelijks, uitgezonderd op Zon- en feestdagen, des morgens van negen tot twaalf, en des namiddags van drie tot zes ure, ter Stads Secretarij, ter inzage zullen voorhanden liggen; met uitnoodiging op de zoodanigen wier namen op dezelve lijsten niet mogten voorkomen en echter zouden vermeenen daarvan ten onregte te zijn weggelaten, daarvan alsdan opgave te doen; ter beoordeeling van welke bevoegdheid, de artikels van voorm. Reglement geraadpleegd worden, wier inhoud als nu volgt:

» ART. 2. Voor *stemgeregtigden* worden gehouden, zij die ten minste gedurende het laast verloopene jaar ingezetenen der stad, of van derzelver grondgebied geweest, en nog werkelijk op het oogenblik zelve ingezetenen daarvan zijnde den ouderdom van 23 jaren hebben vervuld, jaarlijks in de verponding, en verdere Rijksmiddelen, buiten het patentregt, betalen niet beneden de vijftien guldens (de opcenten voor het Rijk daaronder begrepen), aan de wettelijke verpligtingen aangaande de nationale militie, naar aanleiding der grondwet op hen gelegd, tot op het oogenblik toe hebben voldaan, en niet vallen in de termen van uitsluiting, bij het volgende artikel bepaalt."

» ART. 3. Van de uitoefening van het stemregt zijn uitgesloten, zij, die in dienst zijn, of pensioen genieten van eenige vreemde Mogendheid, buiten autorisatie des Konings; die zich in staat van geregtelijke interdictie bevinden, als mede die, aan welken geregtelijk een raadsman is toegevoegd; die in staat van faillissement zijn; die cessie van hunne goederen gedaan hebben, die een crimineel vonnis hebben ondergaan, door geen nadere uit spraak of beslissing gemaakt; die ten tijde van de stem-opneming nog in staat van criminele beschuldiging zijn."

» ART. 4. In de beoordeeling der al of niet bevoegdheid tot uitoefening van het stemregt, naar gelang der betaald wordende jaarlijksche som in de bovengemelde belastingen, zal alleen in aanmerking worden genomen het montant, waarop men in die belasting is aangeslagen, onverschillig, of de goederen in de stad zelve, of elders binnen het Rijk gelegen zijn, en of de daarvoor te betalene belasting al, of niet, in eene andere gemeente wordt voldaan; zullende echter die gene, welken derzelver belastings-betaling in eene andere gemeenten ten deze zullen willen doen gelden, verpligt zijn om daarvan vooraf aan het stedelijk bestuur kennis te geven; en, des gevorderd, aan dat Bestuur de bewijzen van die betaling te vertoonen."

» ART. 5. De belasting wegens panden, in compagnieschap bezeten opgebragt wordende, zal aan ieder eigenaar voor zijn aandeel worden toegerekend, mits de personen, welke daaruit hunne stemgeregtigheid of bevoegdheid tot het kiezerschap zouden willen ontleenen, werkelijk als mede eigenaars van zoodanige panden op de registers der ontvangers van de directe belastingen bekend staan."

» ART. 6. Wat aangaat het bedrag van belastingen wegens verhuurd wordende huizen, of andere eigendommen, waarvoor de eigenaars zijn aangeslagen, doch door de huurders aan hen restitutie geschied, zal dit bedrag onder de opbrengst der eigenaren blijven, als alleen daarvoor bij den Ontvanger bekend staande."

» ART. 7. Zij, welke gehuwd zijn, hetzij in gemeenschap van goederen, of daar buiten, met vrouwen, die de bepaalde somme in de bovengemelde belastingen opbrengen, zullen, ofschoon ter zake van hunnen eigen aanslag niet bevoegd, niettemin ter uitoefening van het stemregt worden toegelaten wanneer zij de overige vereischten in zich vereenigen; als ook de vader van een minderjarig kind, hetwelk de bepaalde somme in de belastingen opbrengt, wanneer hij uit eigen aanslag niet reeds tot het stemregt mogt bevoegd zijn, tot de uitoefening van hetzelve zal toegelaten worden, indien hij de overige vereischten bezit, hetgeen evenzeer het geval zal zijn ten opzigte van een' meerderjarigen zoon, of eenen der meerderjarige zoons van eene moeder weduwe, welke zich in gelijk geval bevinden mogt."

» ART. 8. Zoodanige moeders-weduwen, welke verlangen zouden, dat die uitoefening geschiede, zullen verpligt zijn den genen van derzelver zoons, door wien zij, bij voorkomende gelegenheden, de uitoefeningen tot wederopzeggings toe zoude begeren verrigt te hebben, aan het Stedelijk Bestuur kenbaar te maken, om daarvan de noodige aanteekening te kunnen houden tot narigt, terwijl het voorschreven Bestuur de moeders-weduwen, voor zoo verre die aan hetzelve mogten bekend zijn, of door hetzelve ondersteld worden in de termen te dezen te verkeeren, met de vorenstaande bepaling zal bekend maken."

» ART. 9. Het zal onverschillig zijn, of de opgegevene zoon gehuwd, of ongehuwd is, en als of niet, bij de moeder-weduwe inwone, mits hij, den ouderdom van 23 jaren vervuld hebbe, en alle verdere vereischten (dat omtrent de belastings-betaling alleen uitgezonderd) in de stemgerigtigden gevoerd wordende, bezitte, voor zoo verre hij namelijk niet reeds uit eigenhoofde het stemregt uitoefent, daar er door eenen persoon niet meer dan eene stem kan worden uitgebragt."

» ART. 10. De zes voorgaande artikelen zijn ook tot de bevoegdheid, om tot het kiezerschap te worden benoemd, toepasselijk behoudens de verdere vereischten der kiezers, volgens de bepaling van art. 23 van dit reglement, (de bepalingen van art. 7—10 zijn echter niet toepasselijk op den *schoonzoon eener weduwe*, wanneer de schoonzoon, niet uit eigen aanslag in de belastingen van het stemregt of het kiezerschap kan worden toegelaten)."

» ART. 23. Niemand kan binnen de stad *kiezer* zijn, ten zij hij den ouderdom van 25 jaren heeft vervuld, binnen het Rijk of deszelfs kolonien geboren is, of brieven van naturalisatie bekomen heeft, of wel bij wetduiding voor nederlander gehouden wordt, binnen de stad stemgeregtigd is, en voor een inboorling der stad, of met eene burger-dochter gehuwd zijnde, gedurende de laatste drie jaren, en voor een inboorling van het Rijk of genaturaliseerden, gedurende de laatste zes jaren, stads ingezetenen is geweest (zonder dat echter afwezendheid ten gevolge van bedieningen door of van wege den Koning opgedragen, in deze hinderlijk zal kunnen zijn,) en voorts jaarlijks in de verponding, en verdere beschrevene Rijks middelen, buiten het patentregt, op den voet der stemgeregtigden betaalt eene som van ten minste Dertig gulden, de Opcenten voor het Rijk daaronder begrepen."

» Ook zal tot kiezer niet kunnen benoemd worden hij, die aan eene reeds benoemden kiezer in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaat. Twee personen, zich zoodanig bestaande te gelijker tijd wordende benoemd, zal het lot tusschen hen beslissen."

Met kennisgeving verder, dat volgens de 1e alinea van opgemeld art. 12, aan de stemgeregtigden eene maand vóór de aftreding van het een derde der Kiezers biljetten ter invulling zullen worden rondgezonden, met vermelding van het getal der Kiezersplaatsen, welke vervuld moeten worden, en met twee lijsten, behelzende de eene de namen der Kiezers die moeten aftreden gelijk mede die der aanblijvenden, en de andere, de namen der personen die de vereischten bezitten om tot Kiezer te kunnen worden benoemd.

Terwijl volgens meergemeld art. 12 wordt herinnerd, dat de aftredende Kiezers weder kunnen herkozen worden, en voorts, zoo naar aanleiding van dien als tot verder voorloopig onderrigt, hieronder nog zijn overgenomen de volgende artikelen van het voors. Reglement.

« ART. 13. Elk stemgeregtigde vult in het bekomene biljet in de namen der personen, welke hij tot kiezers stemt, genomen uit hen, die de vereischten bezitten, en te zoodanige getalle, als er kiezers worden vereischt, welk biljet door hem eigenhandig onderteekend, en voorts behoorlijk gesloten wordt.",

« ART. 14. De stemgeregtigden, welke hunne naamteekening niet mogten kunnen schrijven, doen de invulling van het biljet door een ander verrigten, en doen voorts onder hetzelve door den wijkmeester hunne buurt, Commissaris van policie, of een ander publiek persoon, verklaren, dat de invulling overeenkomstig hunne opgaaf is geschied."

« ART. 15. De voorschreven billetten worden, op den vierden dag na de rondzending, van wege Burgemeester en Wethouders, aan de huizen opgehaald in eene geslotene bus of kist, met twee onderscheidenlijk werkende sloten, en van de noodige opening voorzien, waarin de biljetten bij de ophaling kunnen gestoken worden."

« Een der sleutels van de twee opgemelde sloten, wordt, vóór het uitzenden der bus of kist, gesteld in handen van den Burgemeester, en de andere in handen van het eerst in rang zijnde Raadslid; en zal voorts de bus of kist niet dan in de vergadering van den Raad mogen geopend worden."

« ARD. 17. Bij het nazien en openen der stemmen zal hoegenaamd geen regard worden geslagen op de biljetten, welke, of niet eigenhandig onderteekend of niet ingevuld en geverifieerd op den voet van art. 14, of niet behoorlijk gesloten, mogten gevonden worden, terwijl in geene aanmerking zullen worden genomen stemmen, uitgebragt op personen, welke de vereischten niet hebben om tot kiezers benoemd te worden, gelijk mede niet de stemmen, welke niet duidelijk genoeg eenen zekeren en bepaalden persoon mogten aanwijzen, hoezeer zoodanige biljetten voor het overige zullen worden aangenomen, indien die anderzins mogten regelmatig zijn."

» ART. 18. Indien in eenig biljet op meer personen stemmen mogten uitgebragt zijn, dan het getal der te verkiezene bedraagt, zullen alleen in aanmerking genomen worden de eerstgenoemde in zoodanig biljet, tot het getal, als er vereischt wordt, terwijl wanneer een biljet minder stemmen mogt bevatten, dan er wordt vereischt; zulks niet beletten zal, om de uitgebragte stemmen op hetzelve biljet toe te rekenen aan de personen respectivelijk, die daarbij zijn opgegeven, zoo het biljet anderzins in orde is, en aan de bepalingen van dit reglement voldoet."

» ART. 20. Indien er, ter gelegenheid der stemming voor kiezers ter vervanging van het gewone aftredende een derde, ook tevens voor de vervulling van buitengewone vacatures in het kiezers-collegie wordt gestemd, en er dus wordt gestemd voor een getal kiezers-plaatsen, dat der gewone aftreding te boven gaande, welke de meeste stemmen zullen hebben bekomen, beschouwd worden ter vervulling der gewone vacatures te zijn benoemd, en diengenen, welke op dezelve personen in betrekkelijke meerderheid van stemmen zullen volgen, ten getalle als de buitengewone vacatnres bedragen, worden beschouwd ter vervulling der buitengewone vacatures te zijn benoemd; met dien verstaande, dat, wanneer de nog overig geblevene termijn van zitting van de gewezene kiezers, door wier gemis de buitengewone vacatures, zijn ontstaan, verschillend mogt zijn, alsdan

die gene der benoemden voor deze buitengewone vacatures, welke het eerst in voege voren gemeld de betrekkelijke meerderheid zal hebben bekomen, geacht zal worden gekozen te zijn ter vervulling van de buitengewone vacatures, waaraan nog de langste termijn is verknocht, en zoo vervolgens bij afdaling."

BREDA, den 11 Augustus 1842.

De ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 13den Augustus.

Gisteren heeft de commissie uit de kamer der afgevaardigden den koning het adres van antwoord op de openingsaanspraak overgebragt, die daarop gezegd heeft:

Mijne Heeren de Afgevaardigden. » Met levendige ontroering ontvang ik dit adres. Ik vind daarin de uitdrukking weder der gevoelens, die gij zoo levendig hebt laten blijken, toen ik, de smart, die mij overstelpt, verwinnende, mij in uw midden heb begeven, om eenen grooten pligt te vervullen. Dien pligt, mijne heeren, zullen wij in zijne geheele uitgestrektheid volbrengen; en met Gods hulp zal Frankrijk, steunende op zijne instellingen, sterk door de volkomene overeenstemming, die al de staatsmagten tot één geheel vereenigt voortdurend de onderscheidene gevaren van zich zien verwijderen, waartegen ik gelukkig genoeg geweest ben, sedert twaalf jaren met u het te helpen behoeden."

's Konings woorden werden met een levendig gejuich beantwoord, terwijl men met genoegen opmerkte dat de koning, ofschoon nog sporen van diepe smart op het gelaat dragende, toch blijkbaar zich eenigermate van den hevigen doorgestanen schok had hersteld. Nadat het plegtig gehoor was afgeloopen heeft de koning zich onder de hem omringende afgevaardigden gemengd om hen nog nader voor hunne aan den dag gelegde deelneming dank te zeggen, en toen de afgevaardigden vertrokken, nog een afzonderlijk mondgesprek met den heer *Lamartine*, den steller van het adres van antwoord, gehouden

— De commissie der afgevaardigden voor de wet op het regentschap heeft den maarschalk *Sebastiani* tot president, den heer *Hebert* tot secretaris en den heer *Dupin* tot rapporteur benoemd. Hoewel het genoegzaam zeker is dat de wet met eene groote meerderheid wordt aangenomen heeft het in de afdeelingen der kamer toch niet aan aanmerkingen ontbroken, die hoofdzakelijk van de leden der uiterste linker zijde kwamen. Sommigen wilden dat de leden der kamer geen genoegzaam mandaat hadden om over zulk eene gewigtige zaak te beslissen, en wilden de kiezers zelve, of zelfs de massa der burgers met de zaak gemoeid hebben; anderen wilden de wet slechts voor het thans bestaande geval hebben vastgesteld, en dat de hertogin weduwe *van Orleans* en niet de hertog *van Nemours* met het regentschap moest worden bekleed. Tot de zoodanigen behoorde de heer *Odillon Barrot*, terwijl de heer *Thiers* zich daarentegen voor de wet heeft verklaard en zich alzoo bij deze gelegenheid openlijk van de uiterste linker zijde heeft afgescheiden. Naar sommigen beweren zou de heer *Thiers*, na den dood des hertogs *van Orleans* alle hoop verloren hebben om in het ministerie terug te komen, zoo hij zich langer aan de linker zijde hield, en diensvolgens meer tot de conservatieve partij naderen.

— Het vertrek des Konings naar het kasteel van Eu is op den 10den September vastgesteld, omdat men gelooft, dat de kamers tegen dat tijdstip hunne werkzaamheden zullen hebben geëindigd en tot December zullen worden geprorogeerd.

— Gedurende het verblijf der Koninklijke familie te Eu, zal de hertog *van Nemours* zich naar de oostelijke deelen des Rijks en de hertog *van Aumale* zich naar Afrika begeven.

— Voor weinige dagen is bij den heer *Guizot* eene diplomatieke poging in het werk gesteld, om de vrijlating van den Prins *Lodewijk Napoleon* te verkrijgen, die op het kasteel van Ham gevangen zit. Deze stap schijnt niet het [illegible] gevolg te hebben gehad. De minister heeft geantwoord, dat men aan dien Prins de vrijheid niet kon teruggeven op een tijdstip nu de dood des hertogs *van Orléans* bij de partijen zoo vele verwachtingen deed herleven.

— Den 10den zijn de ratificatien van het handelstraktaat met Belgie aan het ministerie van koophandel uitgewisseld geworden.

— Men wil hier, dat het Engelsche gouvernement naar Plymouth last heeft gezonden, om met den meesten spoed twaalf oorlogsschepen uit te rusten, die naar den Levant zullen worden gezonden, om eene demonstratie te maken en de Porte te dwingen, toe te geven aan den invloed der Engelsche diplomatie. Ook Frankrijk schijnt eene nieuwe scheepsmagt naar den Levant te zullen zenden. Al de brieven uit Konstantinopel beschouwen den oorlog tusschen de Porte en Perzië als op handen.

— Uit Valenciennes schrijft men, van den 7den dezer, het volgende: » Eergisteren, Zaturdag, ten 4 ure des morgens, heeft een ordonnans de bedroevende tijding aangebragt, dat in het dorp Lieu St.-Amand veertig woonhuizen eene prooi der vlammen waren geworden. Men gevoelt het vreesselijke van eenen brand op eene zoo hoog gelegen plaats als Lieu-St.-Amand, en na eene zoo lange droogte, die in de fonteinen der gemeente geen water meer heeft gelaten.

— Uit München wordt geschreven, dat Prins *Polignac*, voormalig minister van *Karel X*, zijn verblijf van daar thans weder naar Frankrijk zal verplaatsen. Hij moet echter niet Parijs tot zijne aanstaande verblijfplaats hebben gekozen, maar voornemens zijn, zich te vestigen op zijn in het zuiden van Frankrijk gelegen landgoed.

— Het huis alwaar *Fieschi* eene kamer had gehuurd en zijn moordtuig had geplaatst, en dat daardoor eene treurige vermaardheid had gekregen, is thans geheel verdwenen. Hetzelve is geslecht en door een fraai hardsteenen gebouw vervangen geworden.

— De spaansche infant don *Francisco da Paula* heeft op zijne reis van Madrid naar St. Sebastiaan een groot gevaar geloopen. Bij het afdalen eener steile helling te Andoain sloeg het rijtuig om, en zou naar de diepte gestort zijn indien het niet tegen een muur was aangekomen. Een der muilezels van het rijtuig werd door den schok gedood en de infant zelf kreeg eene zware verwonding.

— Ter beurze van heden (13 Augustus) waren genoteerd: 3 pCt. 119,35; 3 pCt. 78,60; Nap. r. 105,40; Spanje 21 drie achtste; Rom. L. 104¾.

ENGELAND.

LONDEN, den 13den Augustus

De schorsing der zittingen van het parlement heeft den 12den dezer, plaats gehad. De Koningin heeft bij die gelegenheid in persoon de volgende rede uitgesproken;

» MYLORDS EN HEEREN!

» De staat uwer werkzaamheden veroorlooft mij u van eene verdere tegenwoordigheid in het parlement te ontheffen.

» Ik kan geen afscheid van u nemen, zonder u mijne erkentelijkheid te betuigen voor den gezetten ijver, waarmede gij u van uwe openbare pligten gekweten hebt, gedurende het geheele verloop eener langgerekte en zeer arbeidvolle zitting.

» Aan uwe overweging zijn maatregelen onderworpen geweest van het hoogste belang, in verband staande met de financiele en handelsbelangen van den staat, berekend om het openbaar crediet te handhaven, de nationale hulpbronnen te verbeteren, en het algemeen en duurzaam welzijn van alle klassen mijner onderdanen te bevorderen, door den handel uit te breiden en tot vermeerderde aanvrage om werk aanleiding te geven.

» Ofschoon maatregelen van dien aard hoofdzakelijk een groot gedeelte uwer aandacht tot zich moesten trekken, hebt gij toch tevens groote verbeteringen daargesteld in verscheiden takken der wetgeving en in verordeningen, in verband staande met het beheer der inwendige aangelegenheden.

» Ik betuig u mijne bijzondere erkentelijkheid voor het vernieuwde bewijs van uwe trouw en gehechtheid, hetwelk gij gegeven hebt door uwe bereidvaardige en eenstemmige medewerking tot het daarstellen eener wet, strekkende tot vermeerdering der veiligheid en bescherming van mijn persoon.

» Van alle vreemde mogendheden ontvang ik bij voortduring verzekeringen van hare vriendschappelijke gezindheid jegens dit rijk.

» Ofschoon ik de tegenspoeden, welke een gedeelte van het leger ten westen van den Indus getroffen hebben, diep heb moeten betreuren, geeft mij toch de gedachte hooge voldoening, dat de dappere verdediging van Jellalabad, bekroond door eene beslissende overwinning in het veld, een schitterend bewijs heeft opgeleverd van den moed en de goede krijgstucht der Europesche en inlandsche troepen, en van de bekwaamheid en dapperheid van hun uitstekenden aanvoerder.

» MIJNE HEEREN VAN HET HUIS DER GEMEENTEN!

» De onbekrompenheid, waarmede gij de sommen ter voorziening in de behoeften der openbare dienst hebt toegestaan, vordert mijne innige erkentelijkheid.

» MYLORDS EN HEEREN!

» Gij zult u met mij vereenigen in de betuiging van ootmoedige dankbaarheid jegens den Almagtigen voor het gunstig jaargetijde waarmede zijne algoedheid ons gezegend heeft, en voor het uitzigt op een meer overvloedigen oogst dan die der laatste jaren.

» [illegible], zoo ik vertrouw, sporen op van een trapsgewijs herstel van den druk, waaronder verscheiden takken van fabrijknijverheid gebukt gingen en welke talrijke klassen van mijn volk blootgesteld heeft aan ontberingen en aan eenen staat van ellende, die mij de grootste bezorgdheid hebben ingeboezemd.

» Naar uwe verschillende gewesten terugkeerende, zult gij, naar ik vast vertrouw, door denzelfden verlichten ijver voor de openbare belangen bezield zijn, welken gij, gedurende de vervulling uwer pligten in het parlement hebt aan den dag gelegd; en gij zult het mogelijke doen, om door uw voorbeeld en ijverige pogingen dien geest van orde en onderwerping aan de wet te bevorderen, die eene wezenlijke voorwaarde van het volksgeluk is, en zonder welken geen

genot der vruchten eener vreedzame nijverheid, en geen vooruitgang op den weg van maatschappelijke verbeteringen denkbaar is."

Nadat de Koningin deze aanspraak geeindigd had, is door den lord-kanselier de wil van Hare Majesteit bekend gemaakt, dat de zittingen van het parlement (bij voorraad) tot den 6den October aanstaande zouden geschorst blijven.

— Hare Maj. de koningin zal in het begin van September een togtje over zee naar Schotland doen.

— De jongste tijdingen uit de fabrijk-distrikten zijn weder van eenen meer dan gewoon ontrustenden aard. Te Manchester heeft het werkvolk sedert den 8sten of 9den in bijna alle fabrijken den arbeid gestaakt, en zich door van buiten komende arbeiders versterkt, met hoopen van honderden of duizenden door de stad verspreid, hier en daar aan de fabrijkgebouwen groote schade aanrigtende, of ook met geweld de nog aan den arbeid geblevene werklieden dwingende, om met hen gemeene zaak te maken. Naar het schijnt, is deze beweging vooral van de genootschappen tot afschaffing der graanwetten uitgegaan, waarvan de leiders in groote volksvergaderingen de gemoederen hebben opgeruid. Eene vermindering van werkloon, waartoe vele fabrikanten hadden moeten besluiten, heeft de uitbarsting bespoedigd. Men heeft te Manchester dadelijk alle voorzorgen genomen. Er waren troepen daarheen gezonden, en bij het afzenden der laatste berigten van regeringswege reeds 2500 buitengewone rustbewaarders in dienst genomen. Bij eene der plaats gehad hebbende worstelingen met het volk zijn twee politie-dienaren doodelijk gekwetst. Het kwaad heeft zich weldra over geheel het graafschap Lancaster verspreid. Nabij Manchester is een nieuwe stoom-houtzaagmolen door het volk in brand gestoken en vernield. Te Salford heeft men op de menigte, die eene katoendrukkerij aantastte, moeten vuren. Het bedenkelijkste van alles hield men eene poging van het volk, om den Sheffieldschen spoorweg onbruikbaar te maken, waardoor de spoedige aanvoer van troepen werd belet. Ook tot Schotsche districten was het kwaad overgeslagen.

— De berigten uit de Vereenigde Staten, van den 25sten Julij, bevestigen de vroegere, dat men eene spoedige en vriendschappelijke vereffening van het grensgeschil te wachten had.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 91¾; Ned. 2½ pCt. 52; 5 pCt. 102; Brazilie 66, Columbia 21; Mexico 35½; Portugal 33¾; Spanje 20 drie achtste.

BELGIE.

BRUSSEL, den 14den Augustus.

De gemeente-raad van Luik heeft gezamenlijk bij de kamer van vertegenwoordigers eene petitie ingezonden tegen het beginsel dat bij de thans in beraadslaging zijnde wet op het lager onderwijs is gesteld, dat namelijk ook op de volksscholen godsdienstig onderwijs moet worden gegeven. De raad heeft begrepen dat het godsdienstig onderwijs zich tot de kerk behoorde te bepalen, en dat de burgerlijke overheid meester diende te blijven over het zedelijke onderrigt, dat op de genoemde scholen behoort gegeven te worden.

— De wijze, waarop de minister Nothomb de voorwaarden en de gevolgen van het toezigt van de geestelijkheid op het volks-onderwijs heeft uitgelegd, schijnt eenen zoodanig ongunstigen indruk te hebben gemaakt, dat deze bewindsman met eene gewijzigde redactie van het onderwerpelijke artikel is voor den dag gekomen, waaruit zoude moeten volgen, dat de afkeuring van de geestelijkheid van den persoon des onderwijzers geenszins zoude kunnen zijn willekeurig, maar gegrond op bepaaldelijk bewezene daadzaken. — De voorstanders der partij van de geestelijkheid hebben zich gehaast te verklaren, dat zij de zaak nimmer anders hadden beschouwd, doch de liberalen hebben gemeend, dat de wijziging slechts eene veranderde redactie was, en dat, met dezelve, het volks-onderwijs steeds aan het oppergezag der geestelijkheid werd onderworpen — een en ander geeft aan de organen der liberale en der anti-revolutionaire partijen aanleiding tot de bitterste aanmerkingen.

— Gisteren is de kamer van vertegenwoordigers met hare beraadslagingen over het lager onderwijs tot het 6de artikel der voorgedragene wet gevorderd. Dit artikel bepaalt de onderwerpen waarover het onderwijs zal loopen, beginnende met de verklaring dat het noodzakelijkerwijs het zedekundig en godsdienstig onderrigt moet bevatten, met vrijstelling echter van de kinderen die niet tot de godsdienstbelijdenis van de meerderheid der gemeente behooren, om dit onderwijs bij te wonen. Eene lange discussie is over dit artikel ontstaan, waartoe aanleiding gaf een amendement van den heer *Savart-Martel*, die wenschte dat ook de kinderen van de ouders die zulks verlangden van het godsdienstig onderwijs wierden vrijgesteld, alsmede een amendement van den heer *Devaux*, die wilde dat het zedekundig onderwijs niet enkel aan de geestelijkheid overgelaten werd, maar aan den onderwijzer. Beide amendementen werden echter door de meerderheid der kamer verworpen, en het artikel overeenkomstig het voorstel van het gouvernement aangenomen.

— Men heeft in het lokaal der belgische bank een persoon gearresteerd, die twee- à driemalen iedere week geregeld goud tegen banknooten van 1000 fr. kwam inwisselen. Men had kwaad vermoeden jegens hem opgevat en bij onderzoek bevonden dat al de goudstukken van binnen gealtereerd waren.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Augustus.

Bij besluit van den 10den dezer heeft Zijne Majesteit aan den graaf *C. de Hemricourt*, Hoogstdeszelfs zaakgelastigde aan het hof van Zweden, vergunning verleend tot het aannemen en dragen van de versierselen der orde van de Poolster, hem door Zijne Majesteit den Koning van Zweden en Noorwegen geschonken.

— De Minister van Finantien heeft, ter voldoening aan art. 3 der wet van 27 December 1840 (*Staatsblad n°. 79*), ter algemeene kennisse gebragt, dat het bedrag der uitgegevene schatkistbiljetten met den eersten dezer bedroeg eene somma van *vier millioen zeven honderd zeventien duizend en een honderd gulden.*

— Uit 's Hage verneemt men dat Z. M. zich Dingsdag aanstaande naar Gelderland zal begeven. Hoogstdezelve zou Woensdag te Zuthpen aankomen, aldaar een' nacht vertoeven, en den volgenden dag naar Borculo reizen, daar den nacht van Donderdag op Vrijdag, op den huize *Ruurlo* doorbrengen en vervolgens over Doesburg en Zevenaar naar de residentie terugkeeren.

— Bij besluit van den 2den dezer, n°. 54, heeft Z. M. aan *J. L. Langguth*, op deszelfs verzoek, eervol ontslag verleend als commissaris van politie der stad Bergen-op-Zoom en in deszelfs plaats als zoodanig benoemd *L. Lebaux*, thans hoofd-agent van politie aldaar.

— Van den Helder schrijft men van den 10den dezer: » Naar men verneemt, zal met den eersten der volgende maand het onlangs uit de Oost-Indien gerepatrieerde oorlogsfregat *Bellona*, kommandant de kapt. luit. ter zee *W. de Vriese*, worden buiten dienst gesteld en gemelde boden worden opgelegd, en zoude het Etat Major en de bemanning overgaan op het alhier liggende geraseerde oorlogfregat *Algiers.*

» Heden zijn de navolgende schepen in zee gezeild: *de Koning der Nederlanden*, kapt. *S. v. d. Meij*; *Lucipara's*, kapt. *van Duijn*; *Prins Frederik der Nederlanden*, kapt. *Huidekoper*, allen naar Batavia; en naar Suriname het schip *de West-Indien*, kapt. *I. I. Boon*, en de *Goede Vrede*, kapt. *G. Zaal*."

— Op den 29. Julij ll. des voormiddags heeft aan het Hoofd Etablissement te St. Michiels-Gestel plaats gehad, de vijfde algemeene Vergadering van Deelgenooten in de Noord-Brabandsche Maatschappij tot Invoering der Zijdeteelt.

Na dat door de aanwezige deelgenoten den bloeijenden Staat der thans zoo uitgebreide plantagien van witte Moerbezieboomen, en de opvoeding der Zijdewormen, benevens de afhaspeling der Zijdepoppen, waren in oogenschouw genomen, werd aan dezelve verslag van den Staat der Zaken gedaan, en tevens aan hun de Boeken der Maatschappij en de Balans van het afgeloopen Boekjaar voorgelegd, en de laatste ten blijke van goedkeuring, door de aanwezige deelgenooten geteekend.

Wij zullen nader op het verslag terugkomen.

— Uit Koppenhage schrijft men van den 1sten dezer: » Eene uitvinding even als *Daguerre*, is, na gedurende 3½ jaar onderzoek, door den advocaat en boekhandelaar *Winther*, in Christiania, gemaakt. Hij laat het beeld in de *camera obscura* niet op eene zilverplaat, maar op velin papier vallen. Deze uitvinding is tot het naauwkeurig kopiëren van staal- of kopergravures, lithographien, planten, facsimiles enz. zeer dienstig. De beelden hebben een roodachtig bruine, violet en roodgeele kleur, weshalve zij niet doodlijk voorkomen, en de portretten geven ook de overgangskleuren van het gezigt en van den oogappel weder; zij worden, al naar hunne grootte, en naar zij in den zonnenschijn of schaduw vervaardigd zijn, in ½ tot 4 minuten vervaardigd.

Vervolg en Slot van het overzigt van het Verslag nopens den staat der provincie Noord-Braband, door den Heer Staatsraad Gouverneur bij de opening der Provinciale Staten uitgebragt.

Onder de mede in ongunstigen toestand verkeerende fabrijken behooren: de linnen- en katoenfabrieken, de katoendrukkerijen, welke door vreemd fabricaat gedrukt worden; de vilten hoedenfabrieken, welke minder vertier hebben; de graan-branderijen, die veel lijden door den invoer van buitenlandsch uit aardappelen gestookt gedisteleerd; de hier bestaande aardappelen-stokerijen lijden eveneens daardoor, hoezeer men dezelve in deze provincie veeleer moet beschouwen als hulpmiddel voor den landbouw en de veeteelt, dan wel als handeltak; voorts de bierbrouwerijen, en eindelijk de vet- en waskaarsen fabrieken, die door den invoer uit Belgie, en door het meer branden van olie, gedrukt worden.

Als in beteren toestand verkeerende, kunnen vermeld worden de zeep- en zoutziederijen; de blaauwverwerijen, welke hunne producten aanmerkelijk verbeteren; de lijnbaanderijen en touwerijen, hoofdzakelijk door de afscheiding van Belgie; het fabricaat van wasdoek, hetwelk de heeren *Lemmens*, te Oirschot, op eene noemenswaar-

dige hoogte brengen; de pottenbakkerijen, waarvan die te Bergen-op-Zoom en ook die te Oosterhout, vooral uitmuntend product leveren; de steenbakkerijen, omtrent welke men in het bijzonder kan vermelden, dat men te Waspik eene aardspecie heeft aangetroffen, die men vooronderstelt dat steenen zal opleveren, in kwaliteit met de ijsselsteenen gelijk staande.

Voor zoo veel meer bijzonder den alhier gedreven wordende handel betreft, kunnen wij denzelven niet beschouwen, over het algemeen in eenen gunstigen toestand te verkeeren. De handel in koloniale producten is intusschen niet achteruitgaande; de graanhandel is vrij levendig; in den boterhandel is in dit laatste jaarverloop veel omgegaan, thans is dit eenigzins minder. In het afgeloopen jaar werd, meer bepaaldelijk in de Langstraat, vrij aanzienlijk in hooi gehandeld, waaruit natuurlijk ook voor den landbouw goede gevolgen moeten voortvloeijen. De belangrijke opkoopingen van hooi voor vreemde landen wordt vooral daaraan toegeschreven, dat het hooi van die landstreek zich vaster laat pakken dan vele andere hooisoorten, zonder daardoor, zoowel als laatstbedoelde, in kwaliteit te verminderen.

Als blijken van vooruitgang en ontwikkeling van nijverheid, mogen vermeld worden: Het daarstellen eener looijerij te Rosmalen, door den heer *Rouppe van der Voort*, in welke de huiden, op eene nieuwe wijze, door middel van persing tusschen cylinders, in zeer korten tijd tot duurzaam leder worden bereid; zoo ook de Oost-Indische scheepsreederij, door den heer *J. A. Speyers*, te 's Hertogenbosch, ontworpen en tot stand gebragt.

In de sedert weinige jaren te 's Hertogenbosch, door de heeren *Mivion* en *Van der Ven*, opgerigte glas- en kristal-slijperij, eenig in dit gewest, heerscht bij voortduring veel bedrijvigheid.

Van de zijdeteelt blijft men zich in de toekomst gunstige resultaten beloven.

Met betrekking tot de scheepvaart moeten wij vermelden, dat dezelve, door de toenemende verhooging der bedding van de Rivier de Maas, veel lijdt, en dat bepaaldelijk de kommunicatie van Holland op 's Hertogenbosch, en verder opwaarts, ook in dit jaar wederom, gedurende een groot gedeelte van hetzelve, bijna geheel afgesneden is geweest, door de opkruijing eener zandplaat ter hoogte van de uitwatering der Dieze in de Rivier de Maas.

Het vervoer langs de Zuid-Willemsvaart, hetwelk in de laatst verloopene jaren veel was verminderd, neemt wederom toe, en het is welligt niet onbelangrijk te dezer gelegenheid te doen zien, welken nadeeligen invloed de staats-gebeurtenissen in die jaren op het bevaren der Zuid-Willemsvaart heeft gehad, waartoe hier ondervolgende opgaaf van de opbrengst der geheven tolregten op die vaart, voor zoo verre het Noord-Brabandsche grondgebied betreft:

1829	*f* 29,257-86^{5}.
1830	» 35,824-66^{5}.
1831	» 6,355-01.
1832	» 11,996-57.
1833	» 12,204-91^{5}.
1834	» 12,049-36^{5}.
1835	» 9,452-16^{5}.
1836	» 9,839-52^{5}.
1837	» 9,911-91^{5}.
1838	» 11,259-45^{5}.
1839	» 17,058-43^{5}.
1840	» 30,658-31.
1841	» 33,360-48.

In het algemeen vermeldende, dat de oogst van het voorleden jaar in vele opzigten ongunstig uitviel, onthouden wij ons van daaromtrent in bijzonderheden te treden, als welke vervat zijn in het afzonderlijk verslag wegens den staat van den landbouw door de Provinciale Kommissie van landbouw opgemaakt en hierbij overlegd wordende.

Wij mogen niet nalaten te gewagen, dat, hoezeer de opheffing van 's Rijks stoeterij te *Borculo*, het uitzenderen der hengsten van dezelve in de Provincien doet ophouden, het Z. M. goedgunstig behaagd heeft te bepalen, dat er in dit jaar nog eenige hengsten zouden worden uitgezonden, ten gevolge waarvan dan nu ook zeven dier hengsten voor de Provincie werden aangewezen, waarvan er twee te Geffen, twee te Wijk en drie te Zevenbergen geplaatst zijn, en de bij het reglement voor 's Rijks stoeterijen bepaalde jaarlijksche uitkeering van vierjarige merrien, ook in dit jaar heeft plaats gehad; hebbende wij de daarop loopende kosten en het bedrag der premien, aan de eigenaars der uitgekozene merrien toe te kennen, voor rekening der Provincie genomen.

Schadeloosstelling voorgeledene schaden door de inundatien der vestingen, enz. Met uitzondering van die der Gemeenten 's Hertogenbosch, (waarvan den staat als proeve is opgemaakt, doch thans moet omgewerkt worden), Den Dungen, St. Michiels-Gestel, Helvoirt en Ginneken, zijn de staten van opneming der schaden door de inundatien voor de vestingwerken veroorzaakt voor alle de Gemeenten of belanghebbenden opgemaakt en bij het Gouvernement dezer Provincie ingekomen, en zullen, bij het ontvangen van de bovengemelde ontbrekende, gelijkelijk aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken worden overgemaakt, in het vaste vertrouwen dat een gunstige uitslag of toekenning van schadevergoeding, daarvan het gewenschte gevolg wezen zal.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden genoteerd: Ned. 2½ pCt. 52¾; id. 5 pCt. 101 zeven zest.; Kansbill. 26¼; Amort. Synd. 4½ pCt. 94 elf zest.; dito 3½ pCt. 77 dert. zest.; Domein Losr. 5 pCt. 101½; Handelm. 143¾; dito nieuwe 4 pCt. 102; O. Indie 5 pCt. 99¾; Spoorweg op Haarlem 71; op Rott. 70½; Rijn-Spoorweg 91⅞; Haarlemmermeer 103¼; Rusl. 106⅞; dito 4 pCt. 89 vijf zest.; Inschr. in assign. 69 drie achtste; Certif. van dito 70¾; Spanje 17¾; Oostenr. Metall. 107⅞; Polen Aandeelen *f* 149; Amerika 6 pCt. 58; 5 pCt. 49; Braz. 65⅞; Philadelphia bij Hoge 44¼; dito bij Rothschild 6 pCt. 61.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.